

Read the full book on: 10.1787/growth-2013-en

Reformy hospodárskej politiky 2013. Cesta k rastu

Zhrnutie v slovenčine

- „Cesta k rastu“ sa zakladá na skúsenostiach Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) so štrukturálnymi reformami a hospodárskou výkonnosťou. Jej cieľom je poskytnúť politickým činiteľom súbor konkrétnych odporúčaní týkajúcich sa reforiem, ktoré považujeme za prioritné pre trvalo udržateľný rast.
- Organizácia OECD vytvorila odporúčania k reformám na zvýšenie reálnych príjmov a zamestnanosti na základe analýzy „Cesta k rastu“ pre všetky krajiny OECD od roku 2005 a najnovšie aj pre krajiny BRIICS. Tento porovnávací proces poskytuje štátom nástroj na sledovanie reforiem politik, ktoré majú vplyv na dlhodobý životný štandard občanov.
- Od summitu, ktorý sa konal v Pittsburgu v roku 2009, je „Cesta k rastu“ súčasťou štandardného pracovného programu G20 na dosiahnutie silného, trvalo udržateľného a vyváženého rastu, najmä vďaka takzvanému procesu vzájomného hodnotenia.
- Každé krajine sa stanoví päť politických priorít podľa ich schopnosti zvýšiť dlhodobú životnú úroveň z materiálneho hľadiska prostredníctvom vyššej produktivity a zamestnanosti. Uvedené priority sa vo všeobecnosti týkajú nariadení pre trh práce a výrobkov, vzdelávania a odbornej prípravy, daňových a sociálnych systémov, pravidiel obchodu a investovania a inovačných politík.

Táto správa posudzuje pokrok v oblasti splnenia predchádzajúcich odporúčaní a stanovuje nové priority na najbližšie obdobie. Okrem toho sa zameriava aj na potenciálny vplyv odporúčaní politiky „Cesta k rastu“ na iné ciele verejnej politiky, než je nárast HDP.

Prvá kapitola analyzuje pokrok, ktorý krajiny dosiahli od roku 2011 v oblasti politických priorít, ktoré boli stanovené v starších správach Cesty k rastu. Následne sa zaoberá prioritami reforiem, ktoré majú udržateľným spôsobom oživiť rast a zvýšiť zamestnanosť v rámci slabej krátkodobej hospodárskej perspektívy.

Druhá kapitola skúma potenciálny vplyv, ktoré môžu mať odporúčané politiky na podporu rastu na dva ďalšie aspekty blahobytu – prerozdelenie príjmov a životné prostredie. Okrem toho sa venuje potenciálnemu vplyvu odporúčaných reforiem na vnútornú (rozpočet) a externú (obchodná bilancia) nerovnováhu. Cieľom je definovať hlavné kanály vplyvu a stanoviť možné negatíva a ďalšie vplyvy politiky.

Tretia kapitola obsahuje poznámky pre jednotlivé krajiny, v ktorých je stručne zhrnutých päť politických priorít, stanovených pre každú krajinu. Výber politických priorít do značnej miery závisí od komplexného súboru kvantitatívnych indikátorov, ktoré slúžia na porovnanie situácie hospodárskej politiky v konkrétnych krajinách. Táto téma je obsahom štvrtej kapitoly.

Hlavné politické posolstvá

Pokrok a priority reforiem politik

- V krajinách OECD sú opatrenia v oblasti priorít najvýraznejšie od spustenia projektu „Cesta k rastu“. Tento stav je odrazom narastajúceho povedomia o nevyhnutnosti štrukturálnych reforiem na obnovenie konkurencieschopnosti a fiškálnej udržateľnosti. Ide totiž o základné podmienky pre návrat na cestu k zdravému rastu po skončení krízy.
- Tempo zavádzania reforiem je najvyššie v tých krajinách eurozóny, ktoré využívajú programy finančnej pomoci alebo čelia priamemu trhovému tlaku (napr. Grécko, Írsko, Portugalsko a Španielsko). Reformy sa týkajú politicky citlivých záležitostí, ako je napríklad regulácia trhu práce a sociálne systémy. Tieto krajiny ďalej zavádzajú dôležité programy fiškálnej konsolidácie. Na rozdiel od nich je zavádzanie reforiem v ostatných krajinách eurozóny výrazne pomalšie. Týka sa to najmä krajín s prebytkom obchodnej bilancie a tiež tých, ktoré majú najvyššiu životnú úroveň (napr. Nórsko, Švajčiarsko a Spojené štáty americké). V každom prípade by však aktívnejšie reformy v týchto krajinách prispeli k dosiahnutiu rovnováhy v rámci eurozóny aj celosvetovo. Okrem toho by podporili aj dôveryhodnosť plánov fiškálnej konsolidácie.
- Krajiny strednej Európy sa relatívne výrazne snažia pracovať na prioritách, v rámci BRIICS je však činnosť pomalšia. Do istej miery je to dôsledok slabšieho nátlaku na zavádzanie reforiem kvôli kríze. Aj napriek tomu bol však zaznamenaný pokrok v oblasti znižovania rozsahu štátnej kontroly podnikania, zvyšovania transparentnosti regulácie trhu produktov a tiež podpory základných výchovno-vzdelávacích systémov.
- Ak porovnáme priority projektu „Cesta k rastu“ z rokov 2011 a 2013, zistíme, že najvýraznejšia zmena spočíva vo výrazne vyššom zastúpení priorít zameraných na podporu zamestnanosti v krajinách OECD, najmä v oblastiach sociálnych výhod a aktívnej politiky na pracovnom trhu. Táto situácia odráža narastajúci záujem o riešenie stavu pracovného trhu z obdobia nedostatočného zotavovania sa z následkov krízy a s tým spojených problémov s pomocou nezamestnaným ľuďom pri návrate do práce. Väčší dôraz na aktívnu politiku v oblasti trhu práce a sociálnej pomoci do značnej miery zodpovedá vlastným záväzkom krajín zaviesť štrukturálne reformy aj základným prioritám, ktoré tieto krajiny vyjadrili v rámci akčných plánov G20.
- Najmä v eurozóne ostáva potreba znížiť nezamestnanosť naliehavým problémom. Z toho dôvodu sa často odporúča reformovať daňové a sociálne systémy, aktívnu politiku na pracovnom trhu a legislatívu týkajúcu sa ochrany pracovných miest. Významné miesto majú aj reformy trhu produktov, rovnako ako aj reformy sektorov služieb, kde môžu rýchlo vzniknúť nové pracovné príležitosti. Ostatné relatívne bohaté krajiny OECD, konkrétne Japonsko a Kórea, kladú väčší dôraz na rozširovanie pracovnej produktivity. Sústredia sa najmä na reformy regulácie sieťových sektorov, daňové štruktúry a obmedzenia priamych zahraničných investícií a dotácií do poľnohospodárstva. Reforma daňovej štruktúry predstavuje prioritu aj pre Spojené štáty, rovnako ako aj potreba zvýšiť efektivitu a rovnoprávnosť vo vzdelávaní a zdravotníckych sektoroch.
- V krajinách s nižším príjmom, medzi ktoré patrí Mexiko, Turecko či krajiny BRIICS, bol rast až donedávna vo všeobecnosti výrazný. Medzi najčastejšie výzvy však okrem iného patrí kvalita a inkluzívnosť výchovno-vzdelávacích systémov, kapacita a riadenie infraštruktúr a množstvo vážnych prekážok konkurencii a investovaniu, ktoré musia domáce aj zahraničné spoločnosti prekonať. Vo väčšine týchto krajín spôsobuje vážne hospodárske a sociálne škody aj nelegálna práca. Existuje mnoho odporúčaní, napr.

v oblasti daňových a sociálnych systémov a ochrany pracovných miest, ktorých cieľom je zmenšiť počet nelegálnych pracovníkov.

Potenciálne vedľajšie vplyvy reforiem na podporu hospodárskeho rastu

- Zistilo sa, že mnohé politické zmeny, ktoré majú prispievať k rastu, buď napomáhajú aj dosiahnutiu iných cieľov v oblasti blahobytu, alebo pre nich nemajú žiadne zrejme dôsledky. Množstvo odporúčaní však môže odporovať cieľom týkajúcim sa prerozdelenia alebo životného prostredia. Ak chcú tvorcovia politik vytvoriť riešenia, ktoré najlepšie spĺňajú stanovené ciele, musia si tieto negatíva uvedomovať.
- Mnohým krajinám sa odporúča upustiť od priameho zdaňovania a získať daňové príjmy zo spotrebných daní, životného prostredia a nehnuteľností, vďaka čomu by podporovali pracovné a investičné stimuly. Ak by však tieto krajiny nepodnikli ďalšie kroky na eliminovanie alebo minimalizovanie negatívnych vplyvov na rozdelenie príjmov, tento systém by sa mohol dostať do rozporu s cieľmi v oblasti rovnoprávnosti.
- Opatrenia týkajúce sa legislatívy na ochranu zamestnania, inštitúcií vyjednávajúcich o mzdách a minimálnej mzdy, ktoré majú zvýšiť šance na získanie zamestnania pre nekvalifikovaných pracovníkov a mladých ľudí, môžu rozšíriť spektrum zarábajúcich ľudí, a tým pádom z krátkodobo zväčšiť rozdiely v príjmoch. Z dlhodobého hľadiska sa však tento dôsledok môže zmierniť alebo úplne odstrániť, pretože pracovné vyhliadky týchto zamestnancov sa zlepšia. Platí to najmä pre tých, ktorí nie sú úzko pripútaní k pracovnému trhu.
- Reformy na podporu hospodárskej činnosti budú vo všeobecnosti vyvíjať väčší nátlak na prírodné zdroje, napríklad kvôli narastajúcemu množstvu emisií skleníkových plynov, väčšiemu množstvu vyprodukovaného odpadu a vyššej spotrebe vody. V každom prípade však niektoré z týchto odporúčaní prispievajú k dosiahnutiu udržateľnejšieho rastu HDP prostredníctvom zvýšenia výrobných nákladov na činnosti, ktoré poškodzujú životné prostredie. Týka sa to najmä odporúčaní o presune zdaňovania z práce na škodlivé emisie. Okrem toho reformy, ktoré podporujú konkurenciu na trhoch s tovarmi a službami a uľahčujú prerozdelenie zdrojov, zvýšia schopnosť reakcie na cenové signály, a tým pádom zefektívnia trhové nástroje na ochranu životného prostredia.
- Štrukturálne reformy na podporu rastu majú priamy, krátkodobý vplyv na vládne rozpočty v prípade, že na ich implementáciu sú potrebné ďalšie verejné zdroje, prípadne ak si pri zavádzaní vyžadujú zníženie výdavkov alebo zvýšenie príjmov. Z dlhodobého hľadiska sa bude vplyv štrukturálnych reforiem na rozpočet líšiť najmä v závislosti od toho, či podporujú hospodársky rast prostredníctvom zamestnania alebo produktívnosti. V oboch prípadoch sa zvýšia príjmy z daní, no iba podpora zamestnania dokáže výrazne zlepšiť rovnováhu rozpočtu.
- Odporúčania pre mnohé krajiny s prebytkom platobnej bilancie zahŕňajú reformné činnosti na odstránenie prekážok pre začlenenie ženskej pracovnej sily na plný úväzok a legislatívne zábrany pred vstupom do určitých sektorov. Tieto odporúčania by však zredukovali úsporný režim a podporovali investovanie, výsledkom čoho by bolo oslabenie súčasného stavu obchodnej bilancie. Naopak medzi politické opatrenia, ktoré by mali obchodnú bilanciu posilniť, patria reformy, ktoré zvyšujú konkurencieschopnosť sektorov zameraných na vývoz, a to prostredníctvom zmien v daňovom systéme alebo výraznejšej domácej konkurencie.

© OECD

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

K dispozícii sú bezplatne v on-line kníhkupectve OECD: www.oecd.org/bookshop

Viac informácií získate v Divízii autorských práv a prekladov OECD Riaditeľstva verejných záležitostí a komunikácie: rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Navštívte našu webovú lokalitu www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2013), *Economic Policy Reforms 2013. Going for Growth*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/growth-2013-en